Upprättare: Anita A Johansson

Fastställare: Tommy Stokka

MRSA - vårdhygieniska rekommendationer - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Innehåll

1. Syfte och omfattning 1
2. Allmänt 1
3. Ansvar och roller 2
4. Beskrivning 2
4.1. Riskfaktorer 2
4.2. Nyupptäckt bärarskap 2
4.3. Uppföljning och avskrivning 3
4.4. Smittspårning 3
4.4.1. Smittspårning kortvarig vårdtid 3
4.5. Provtagning 3
4.6. Utbrott 4
4.7. Vårdavdelning 4
4.7.1. Inför undersökning och behandling 4
4.7.2. Städning och desinfektion 4
4.8. Dialysenhet 4
4.9. Mottagning 5
4.10. Operation 5
4.1. Förbrukningsmaterial och textilier 5
4.2. Hjälpmedel och medicinsk utrustning 5
4.3. Utskrivning 5
4.3.1. Till hemmet med hemtjänst 5
4.3.2. Till annan vårdinrättning inklusive särskilt boende och hemsjukvård 6
4.4. Kommunal boendeform 6
5. Plan för kommunikation och implementering 6
6. Dokumentinformation 6
7. Referenser 6

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatum

1. Syfte och omfattning

Syftet med denna rutin är att utifrån smittskyddslagen och patientsäkerhet ge underlag till åtgärder för att begränsa spridning av meticillinresistenta Staphylococcus aureus (MRSA). Patientens medicinska omhändertagande får inte förhindras eller fördröjas på grund av bärarskap av MRSA. Rutinen omfattar all vård och omsorg i Region Gävleborg.

2. Allmänt

Staphylococcus aureus tillhör människans normalflora på huden. Barn, och ibland vuxna kan även ha bakterier i näsan eller på andra slemhinnor. Det är vanligt att Staphyloccus aureus orsakar variga sårinfektioner eller bölder. Meticillinreistenta Staphylococcus aureus är olika stammar av stafylokocker som är resistenta mot pencillinpreparat, Meticillin. Med anledning av resistensen kan dessa infektioner

vara svårbehandlade. Att resa utomlands där förekomsten är hög innebär också en risk att bli smittad. MRSA är idag ett stort vårdhygieniskt problem i hela världen. Smittspridning av MRSA sker både i samhället och inom sjukvården, samt numera även inom familjer. Risken för bärarskap av MRSA på huden är störst om huden är skadad, t.ex. av eksem eller små sår. En del MRSA-stammar har egenskaper som gör att de sprids lättare än andra. Personer som inte har några riskfaktorer som kroniska sår eller eksem blir vanligtvis endast tillfällig bärare av MRSA. I dessa fall gör man sig av med bakterierna och patienten har inga symtom. Det finns dock indikationer på att MRSA kan ligga vilande i hud eller slemhinnor och att det blossar upp ett bärarskap igen efter en infektion vid sårskada eller i eksem, även efter många år. Detta trots upprepade negativa kontrollodlingar.
För att förhindra och begränsa smittspridningen ska noggranna basala hygien och klädrutiner tillämpas vid alla vårdsituationer och i alla vårdmiljöer.

Mer allmän information finns här:

- Sjukdomsinformation om meticillinresistenta Staphylococcus aureus (MRSA) — Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)
- MRB av betydelse för vården - Vårdhandboken (vardhandboken.se)

3. Ansvar och roller

Verksamhetschefen och vårdenhetschefen/enhetschefen ansvarar för att rutinen är känd och tillämpas inom verksamheten.
Medarbetare ansvarar för att följa rutinen.

4. Beskrivning

4.1. Riskfaktorer

Följande riskfaktorer hos patient med MRSA ökar risken för smittspridning:

- Nedsatt kognitiv förmåga
- Sår, eksem, psoriasis
- Infarter av olika slag, tex kateter, cvk mm.
- Stomier, PEG, bukdränage mm.
- Tracheostomi eller assisterad andning

4.2. Nyupptäckt bärarskap

Personal som mottar ett provsvar avseende MRSA ansvarar för att direkt förmedla det till behandlande läkare (den som ordinerat och/eller ansvarar för provsvaret), så att nedan åtgärder kan initieras. Behandlande/ansvarig läkare på aktuell enhet – både inom sluten- och öppenvård ska:

- informera patient om provsvar och bärarskap
  Smittskyddsblad - Smittskyddsläkarföreningen (slf.se)
  Patientbroschyr MRSA (regiongavleborg.se)

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

- smittskyddsanmäla i Sminet MRSA - Region Gävleborg (regiongavleborg.se)
- ansvara för att bärarskap journalförs samt märker journal i aktiv huvudjournal
- ta ställning till om smittspårning ska göras, enligt punkt 4.4.
- säkerställa att information om bärarskapet överförs vid byte av vårdform
- skriva remiss till Infektionsmottagningen

4.3. Uppföljning och avskrivning

Uppföljning sker via Infektionsmottagningen som ansvarar för eventuell provtagning av närstående.
Avskrivning av MRSA görs av infektionsläkare tillsammans med smittskyddsläkare. Så länge journalen är märkt med varning angående MRSA ska patienten, utan hänsyn till negativa provsvar, anses som positiv.

4.4. Smittspårning

Smittspårning görs efter samråd med Vårdhygien då en patient med MRSA upptäcks på en vårdenhet. Patienter som provtas är de som blivit exponerade. Med exponerade patienter menas den som:

- delat vårdsal med andra patienter
- delat toalett/hygienutrymme
- vistats i allmänna utrymmen

I väntan på provsvar vårdas patienten som bärare av MRSA. Patienter som blir provtagna skrivs upp på smittspårningslista: Smittspårningslista MRB – Hälso- och sjukvård Region Gävleborg.
Chef på vårdenhet ansvarar för att en genomgång av riskfaktorer hos personal som har vårdat patienten. I samråd med Vårdhygien bestäms vilka som ska ingå i smittspårningen. Dessa skrivs då upp på enskild smittspårningslista.

4.4.1. Smittspårning kortvarig vårdtid

När en patient med känt bärarskap av MRSA vårdas kortare tid än ett dygn på vårdavdelning behöver inte smittspårning ske, om följande förutsättningar är uppfyllda:

- patienten vårdas på enkelrum med egen toalett och egen dusch
- basala hygienrutiner följs noggrant
- hantering av material och hjälpmedel sker enligt vårdhygieniska rekommendationer
- städning och desinfektion utförs korrekt enligt de rekommendationer som finns. Desinfektion och städning vid smittsamma sjukdomar Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

4.5. Provtagning

Provtagning utförs i näsa, svalg, perineum samt i eventuella riskfaktorer. Läkare på berörd enhet ska stå som ordinatör. Länk till provtagningsanvisningar Klinisk

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

Mikrobiologi. Provtagningsanvisning Multiresistenta bakterier MRB - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Om antibiotikabehandling pågår i samband med provtagning kan det påverka provsvaret.

4.6. Utbrott

För att stoppa smittspridning behöver alla yrkeskategorier ta sitt ansvar att nedanstående punkter efterföljs:

- god följsamhet till basala hygienrutiner: Hygien- och klädregler för personal – Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
- noggrann handhygien hos patienter och besökare
- korrekt slutstädning och slutdesinfektion av alla vårdplatser och hygienutrymmen när patient skrivs ut eller flyttas
- smittspårning i samråd med Vårdhygien, se punkt 4.4.
- begränsa antalet personal som rör sig in och ut ur patientrummet

4.7. Vårdavdelning

- Patient vårdas i enkelrum med egen toalett/dusch, toastol på rummet eller uppmärkt toalett i korridor
- Gör en riskbedömning om patienten har riskfaktorer och avgör utifrån den om patienten kan vistas i gemensamma utrymmen. Vid behov kan Vårdhygien rådgöras.
- Begränsa antalet personer som rör sig in och ut ur rummet.
- Informera patienten om god handhygien.
- Besökande ska informeras om god handhygien.

4.7.1. Inför undersökning och behandling

- Mottagande enhet meddelas
- Patienten ska byta till rena kläder och desinfektera händerna.
- Sår ska vara täckt med rent förband
- Innan patient lämnar vårdrummet/avdelning ska sängen vara renbäddad och avtorkad med ytdesinfektion (med tensid, rengörande effekt).

4.7.2. Städning och desinfektion

Utöver sedvanlig städning och desinfektion utför vårdpersonal på berörd enhet daglig ytdesinfektion (med tensid, rengörande effekt) av patientnära ytor som t.ex. sängbord, sänggrindar och sänglampa.

4.8. Dialysenhet

Patient som en gång diagnostiserats med MRSA ska alltid vårdas på isolerings sal på dialysenheten.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

4.9. Mottagning

Tänk på följande vid mottagande av patient med MRSA.

- Patient tas direkt till mottagningsrummet.
- Patienten ska desinfektera sina händer.
- Efter besöket ska brits, tagytor och eventuell utrustning/material desinfekteras.

4.10. Operation

Patient ska vårdas i enkelrum med eget hygienutrymme inför och efter operation. Städning och desinfektion sker enligt ordinarie rutin.

4.1. Förbrukningsmaterial och textilier

- Ta inte in mer material än nödvändigt i rummet.
- Brutna och obrutna förpackningar med engångsmaterial som tagits in på rummet kastas innan ny patient vårdas/behandlas på rummet.
- I förpackningar med handskar och engångs plastförkläden kan de översta lagren tas bort, hela förpackningen behöver inte kastas.
- Sterilförpackat flergångsmaterial som inte använts ska anses som smutsigt och ska steriliseras på nytt.
- Flergångsmaterial som inte går att rengöra i diskdesinfektor torkas av med ytdesinfektion (med tensid, rengörande effekt).

4.2. Hjälpmedel och medicinsk utrustning

Hjälpmedel t.ex. gåbord, rullstolar, rullator och liftar ska vara patientbundna. Innan hjälpmedlet används av en annan patient ska det rengöras och därefter desinfekteras med ytdesinfektion (med tensid, rengörande effekt). Detta gäller även medicinteknisk utrustning så som blodtrycksmanschett och saturationsmätare mm. Hjälpmedel och medcinteknisk utrustning som inte går att desinfektera ska kasseras.

4.3. Utskrivning

Det är av stor vikt att en nyupptäckt patient med MRSA vid hemgång har fått information om vad bärarskapet innebär och vad patienten ska tänka på, samt att ge information om att uppföljning kommer ske på infektionsmottagningen. Om patienten själv inte kan tillgodogöra sig informationen bör informationen, med patientens godkännande ges till närstående. Påpeka även för patienten om att vikten av att informera kring bärarskapet vid kontakt med vården.

4.3.1. Till hemmet med hemtjänst

Efter patients medgivande informeras omsorgspersonal om vikten av basala hygienrutiner.

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet

4.3.2. Till annan vårdinrättning inklusive särskilt boende och hemsjukvård

Avdelningen ska informera mottagande enhet om att MRSA har påvisats i odlingsprov från patienten under aktuell vårdtid.

4.4. Kommunal boendeform

Då brukare med bärarskap av MRSA upptäcks eller flyttar till kommunal boendeform:

- ska Vårdhygien kontaktas för bedömning om och hur smittspårning ska ske
- ska brukaren ha eget rum med egen toalett och dusch
- ska mottagande enhet meddelas vid flytt eller inskrivning, t.ex. korttidsplats eller slutenvårdsavdelning eller liknande.

För att förhindra smittspridning av MRSA inom boendet behövs följande:

- All personal arbetar med basala hygienrutiner: SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg (socialstyrelsen.se)
- Alla tagytor som patient/brukare eller personal har varit i kontakt med rengörs dagligen med ytdesinfektion (med tensid, rengörande effekt).
- Vid flytt görs slutstädning av bostaden som vanligt av anhöriga eller städfirma, därefter slutdesinfekterar vårdpersonalen samtliga tagytor, toalett, dusch och golv. Ytdesinfektion (med tensid, rengörande effekt) används med undantag av större ytor, t.ex. golv då Virkon 1% används.

5. Plan för kommunikation och implementering

Kvalitetssamordnare utses till extrauppföljare och ansvarar för att rutinen sprids inom berörd verksamhetsområde. Kvalitetssamordnare informerar Verksamhetschef och vårdenhetschef om rutinen och dessa ansvarar för att rutinen blir känd, implementerad och tillämpas.
För kommunal vård och omsorg kommuniceras rutinen via mail till MAS/MAR i kommunerna och sprids sedan till berörda chefer som sedan ser till att rutinen blir känd, implementerad och tillämpas.
För privata hälsocentraler skickas uppdatering av rutin till Hälsovals funktionsbrevlåda (halsoval@regiongavleborg.se) och sprids därifrån vidare till chefer som ser till att rutinen blir känd, implementerad och tillämpas.

6. Dokumentinformation

Dokumentet har arbetats fram av Vårdhygien.

7. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Desinfektion och städning vid smittsamma sjukdomar Hälso- och sjukvård Region Gävleborg	Platina
Hygien- och klädregler för personal – Hälso- och sjukvård	Platina

Kopian skyddar ej garanterar endast utskriftsdatumet

Region Gävleborg	
MRB av betydelse för vården - Vårdhandboken (vardhandboken.se)	Vardhandboken.se
MRSA - Region Gävleborg (regiongavleborg.se)	Regiongavleborg.se
Patientbroschyr MRSA (regiongavleborg.se)	Regiongavleborg.se
Sjukdomsinformation om meticillinresistenta Staphylococcus aureus (MRSA) — Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)	Folkhalsomyndigheten.se
Smittskyddsblad - Smittskyddsläkarföreningen (slf.se)	Slf.se
Smittspårningslista MRB – Hälso- och sjukvård Region Gävleborg.	Platina
SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg (socialstyrelsen.se)	Socialstyrelsen.se

Kopians giltighet garanteras endast utskriftsdatumet